

LAVERN (Subirats)
Temple parroquial de Sant Pere
Carretera del Pla del Penedès a Sant Pau d'Ordal
08739 Subirats
Arxiprestat : Anoia
Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Localització: L'església de Sant Pere de Lavern s'aixeca en el terme de Lavern, un nucli de població pertanyent al municipi de Subirats situat al nord de la comarca de l'Alt Penedès, a uns 250 metres d'altitud.

Datació: L'església dedicada a Sant Pere existia ja al 1053¹. La parròquia està documentada a partir del segle XII².

Estil arquitectònic: L'església, d'origen romànic, es va reconstruir totalment als anys vint del segle XX, en estil neoromànic, aprofitant, en part, les pedres antigues, algunes d'elles amb marques i dibuixos dels picapedrers³.

¹Any 1053, gener 26. Llegat de 1 unsa fet per Mir Llop Sanz a St. Pere de Averno, al seu edifici com consta al testament sacramental jurat en tal diada. Arx. Cat. Lib. IV Antiq. n. 328.

² Any 1130. Ab lo nom de Cebern se cita l'església de dit lloch en lo testament a Guitart, qui en 1130 va llegar 1 morabetí per a misses a St. Pere de Cebern. Cart. St. Cugat, n. 530.

³ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins : <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI> [Consultada 16-07-14]

Descripció: Església d'una sola nau amb absis, edificada a partir de l'any 1914 al mateix emplaçament que ocupava l'antiga església romànica, de la qual no en queda cap rastre, excepte les pedres reutilitzades. L'edifici és de planta rectangular i absis semicircular. La façana té la porta d'arc de mig punt amb arquivolta, imposta i capitell decorats, llinda i timpà llis. A sobre del portal hi ha un rosetó molt ornamentat. Coronant la façana hi ha una creu de pedra amb ràfec i arcs cecs. El campanar es troba a l'esquerra de la façana principal, té obertures per les campanes i coronament de merlets esglaonats; fa 20,5 m d'alçada i té una campana, de mida irregular, feta l'any 1940. A l'interior guarda una interessant pica romànica d'immersió, de pedra calcària, amb la vora superior externa de contorn rodó, amb triple motllura còncava i convexa i mènsules sense decorar. És la més gran de la comarca i està datada al segle XI. També conserva una inscripció exterior gairebé il·legible "Fecit gleopa".

Cal destacar les pintures dels laterals de l'interior de l'església, es tracta de quatre grans murals, dos a cada banda, i un cinquè a l'absis, realitzats l'any 1951 per J. Busquets i F. Vidal i Gomà⁴. Els temes representats són diversos episodis de la vida de Sant Pere i de Jesucrist, destacant el mural de l'absis, on es representa Sant Pere com a "pescador d'homes", ja que apareix en una petita embarcació de pesca llençant xarxes a la mar "pescant" persones. A l'entrada de l'església hi havia les restes de l'antiga creu de terme, de la qual es podia observar els graons i la singular columna.

⁴ Vidal i Gomà, Francesc, (Barcelona, 1894 - Barcelona, 1970) fou un pintor català que realitzà obra mural, especialitat que ensenyà a l'Escola Massana de Barcelona. Passà molt de temps a París d'on rebé les influències de Paul Cézanne i de Henry-Eugène Delacroix. Treballà a la parròquia de Santa Maria d'Arenys de Mar, a la cripta de l'església parroquial de Sant Miquel de Cardona i a l'església parroquial de Sant Maria d'Olost, entre d'altres.

A l'interior de la primera capella lateral, a l'esquerra del portal d'entrada a l'edifici, es conserva una pica baptismal de pedra calcària, romànica, la més gran de la comarca, datada al segle XI.

Història: Les notícies històriques que hi ha al voltant del desenvolupament de la parròquia són del segle XII: 1130⁵, 1147⁶, 1134⁷, 1147⁸ i 1179⁹ i corresponen a establiments i venda de terres a la zona.

Primeres visites pastorals a Sant Pere de Lavern

1303, juliol, 13 (dissabte). El bisbe de Barcelona, Ponç de Gualba, delegà el canonge Ramon Emili i Mn. Ramon Dach (notari episcopal) per a que visitessin en nom seu la parròquia de La Vern¹⁰.

1305, març, 11 (dijous). El bisbe Ponç de Gualba visità Sant Pere La Vern ("sabern")¹¹.

1310, gener, 29 (dijous). El bisbe Ponç de Gualba visità La Vern però el rector no hi era. Posiblement tenia por que els feligresos i el bisbe l'acosessin¹².

1310, febrer, 25 (dimecres). El bisbe aconseguí que es presentés al poble el rector de La Vern, per això pogué iniciar el procés de visita pastoral¹³.

⁵ Mas, J. Notes. Any 1130. Ab lo nom de Cebern se cita l'església de dit lloch en lo testament a Guitart, qui en 1130 va llegar 1 morabetí per a misses a St. Pere de Cebern. Cart. St. Cugat, n. 530

⁶ Mas, J. Notes. Any 1147. Era parroquial l'esmentada església de Cebern situada dins lo Comtat de Barcelona com així consta en l'escriptura d'establiment del mas Ruvira que era en la parròquia de Cebern, firmada per Arnau de Vilar i Pere de Vilar, germà seu, a Guillem Rupheo i a Ramona, sa muller. Arx. Cat. Lib. Iv Antiq. n. 209

⁷ Mas, J. Notes. Any 1134, maig 9, (26 de Lluís). Lo testament de Guillem Dalmau fou jurat damunt l'altar de St. Martí en la església de St. Pere de Cebern per Arnau Berenguer i Arbert Gumabal. L'ordenà a 3 d'abril, morint en dit dia. Arx. Cat. Lib. IV Antiq. n. 228

⁸ Mas, J. Notes. Any 1147, abril 7, (11 de Lluís jove). Los germans Arnau de Vilar i Pere de Vilar i Jordana muller d'aqueix, establiren als esposos Guilem Rupheo i Ramona, lo mas de Ruvira situat enla parròquia de St. Pere de Cebern, dins lo comtat de Barcelona. Arx. Cat. Lib. IV Antiq. n. 209

⁹ Mas, J. Notes. Any 1179, gener 15, (42 de Lluís jove). Venda d'un dret hereditari, en lo Mas Rovira i ses pertenençies, i en la feixa de terra de Sant Sadurní situat tot al Comtat de Barcelona, al terme del Castell de Subirats, parròquia de St. Pere de Abern (Lavern) al lloch dit Mas Rovira, feta per Pere de Vilar i Bernarda a ramon de Vilar i Ermesinda, sa muller, per 70 morabetins bons aiadins en or. Arx. Cat. Lib. IV Antiq. f. 77, doc. 208

¹⁰ ADB, V. P. 1-1, fol. 13v- 14v.

¹¹ ADB, V. P. 1-2, fol. 29v; M- N 17.

¹² ADB, V. P. 1-2, fol. 104; M- N 32.

¹³ ADB, V. P. 1-2, fol. 109v; M- N 33

1314, gener, 29 (dimecres). El bisbe Ponç de Gualba visità La Vern (“sabern”). Hi ha una referència a la capella de Sant Joan sufragània de Sant Pere de La Vern. En el text de la visita hi ha la referència de un tal “Periconus” que es el “nunci” (recader) del bisbe Ponç i també Guillem de Cànoves és el rector episcopal¹⁴.

[...]

El 15 de juny de l’any 2004 una butlla del papa Joan Pau II decretava, sobre el territori de l’antic arquebisbat de Barcelona, la creació de tres noves diòcesis: Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa. La nova diòcesi de Sant Feliu de Llobregat està formada per nou arxiprestats i dues vicaries: Vicaria del Llobregat que agrupa els arxiprestats de Bruguers, Montserrat, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Sant Vicenç dels Horts, i la Vicaria del Penedès – Anoia – Garraf amb els arxiprestats d’Anoia, Garraf, Piera-Capellades i Vilafranca del Penedès. El bisbe titular de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat és monsenyor Agustí Cortés Soriano que va iniciar el seu ministeri episcopal el 12 de setembre de 2004.

La primera visita pastoral del bisbe Agustí a la parròquia de Sant Pere de Lavern va ser el diumenge 15 de març de 2009.

Benefici de Sant Pere de Lavern

1569¹⁵, Benefici de sant Pere, fundat per Maties Carbó, pagès.

Rectorologi

1303 - 1309	Bernat Mateu
1309 - 1326	Arnau Zamora
1326 - 1328	Pere Ramon
1328 - 1337	Guillem Ruvira
1337 - 1342	Umbert de Soler
1342 - 1361	Guillem de Poses
1361 - 1393	Francesc Rovira
1393 - 1442	Galceran Guilera
1442 - 1468	Antoni Rovira
1468 - 1473	Jaume Albosa
1473 - 1481	March Masó
1481 - 1491	Bernat Mas
1491 - 1495	Pere Prunet
1495 - 1496	Antoni Peris
1496 - 1501	Pere Pruner
1501 - 1503	Joan Cortit
1503 - 1504	? Montonell
1504 - 1505	Pere Gassó
1505 - 1514	Pere Regomir
1514 - 1530	Bartomeu Vendrell

¹⁴ ADB, V. P. 2, fol. 74v; M- N 51.

¹⁵ ADB, Campillo, *Speculum Titulorum Ecclesiarum*, 1795, vol. IV, p. 62

1530 - 1535	Guillem Rossell
1535 - 1540	Grau Vidal
1540 - 1579	Francesc Mestre
1579	Gabriel Gurri
1625 - 1629	Gabriel Fortuny
1629 - 1634	Joan Sellarés
1634 - 1636	Pau Rovira
1636 - 1645	Pere Ramonta
1645	Josep Biosca
1676	Jaume Gomar
1676	Francesc Pandis
1728	Josep Miracle
1729 - 1732	Josep Nogués
1732 - 1763	Feliu Casanovas
1763 - 1778	Pancràs Janer
1778 - 1798	Antoni Clausell
1798 - 1803	Andreu Ravell
1803 - 1820	Antoni Francàs
1820 - 1828	Antoni Monaplata
1828 - 1853	Francesc Llopart
1853 - 1865	Pere Carreny
1865 - ?	Felip Planells

[...]

1991 - 2001	Miquel Torrent Perdigó
2001 - 2007	Vicenç Guinot Gómez
2007 -	Albert Ruiz Elias

Abreviatures

ADB Arxiu Diocesà de Barcelona
V.P. Visites pastorals

Bibliografia

ADB, Campillo, *Speculum Titulorum Ecclesiastorum*, 1795, vol. IV.

Cruaïnes Oliver, Esteve, *Esglésies romàniques del Penedès*.

Martí i Bonet, Josep, *Speculum Novum Titulorum ecclesiae barchinonensis*, V.III. Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Mas, J. Notes, *Notes històriques del Bisbat de Barcelona (Barcelona, 1906-1921)*. 13 volums.

Recursos electrònics

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins : <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI> [Consultada 16-07-14]